

FRANK WOESTENBURG

BIOGRAFIE

**CHURANDY
MARTINA**

VOORWOORD VAN PIETER VAN DEN HOOGENBAND

Dit boek is gepubliceerd door

Tirion Uitgevers

Postbus 13288

3507 LG Utrecht

www.tirionsport.nl

 @TirionSport

Omslagontwerp: Studio Jan de Boer – Thijs Hoogeland

Omslagfoto: ANP

Foto's binnenwerk: ANP, Churandy Martina

Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 4391 562 5

ISBN e-book 978 90 4391 563 2

NUR 491

© 2013 Tirion Uitgevers, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Inhoudsopgave

Churandy is 100 procent zichzelf	7
<i>Pieter van den Hoogenband</i>	
Ja, hij was blij, ook toen al	11
<i>Frank Woestenburg</i>	
1. Een gouden voortand als handelsmerk	15
2. Vliegen, op de baan en ernaast	20
3. Chillen en trainen op Curaçao	58
4. Voor het eerst op eigen benen	74
5. De dramatische diskwalificatie in Peking	85
6. Atletiektransfer naar Nederland	115
7. Liefde, heimwee en loyaliteit	126
8. Hardlopen met God aan zijn zijde	146
9. Verhuizing naar Dennis Mitchell in Florida	153
10. Dromen over goud in Rio	169
Verantwoording	175

Churandy is 100 procent zichzelf

Sinds ik als tienjarige in het Amersfoortse Sportfondsenbad voor het eerst Nederlands kampioen werd op de 100 meter vrije slag, ben ik gefascineerd door het getal honderd. Vanaf dat moment was ik alleen nog maar bezig om mijn grenzen te verleggen. Niet door langere afstanden te gaan zwemmen. Integendeel, de 200 meter vlinderslag of de 400 meter wisselslag vond ik maar niks en zelfs de 50 meter vrij was eigenlijk een beetje bijzaak. Nee, voor mij draaide alles om de 100 meter vrije slag, het koningsnummer in de zwemsport. Dáárop wilde ik mijn grenzen verleggen. Ik wilde die 100 meter steeds sneller afraffelen.

In het begin ging dat met grote stappen tegelijk. Zwom ik toen ik tien was nog 1.09,16 op de 100 vrij, twee jaar later doorbrak ik al de magische grens van de minuut. 10 seconden sneller! Maar ook daarna bleef een record nooit lang staan, al werden de sprongetjes natuurlijk wel steeds kleiner. Van 0.54,70 in 1992, via 0.49,13 in 1996 en 0.48,35 in 1999 naar een wereldrecord (0.47,84) in Sydney 2000. Het zou vervolgens acht jaar duren voor ik er eindelijk weer eens wat honderdsten vanaf wist te halen. Uitgerekend in mijn laatste

100 vrij op topniveau, tijdens de Spelen van Peking in 2008, zwom ik voor het eerst sneller dan in Sydney: 0.47,68.

Dat was ook meteen voor het laatst, want na Peking ben ik gestopt. Dat ik bij vier Olympische Spelen achterelkaar, als enige man ooit, de finale van de 100 meter vrij heb gezwommen, is een herinnering die ik koester om ooit een keer met trots aan mijn (klein)kinderen te kunnen vertellen.

Ik hoop van harte dat Churandy Martina ooit hetzelfde kan doen met zijn nakomelingen op schoot. Atletiek en zwemmen zijn de twee grote trekkers tijdens de Olympische Spelen. Daarom weet ik als geen ander hoe knap het is dat een Nederlandse sprinter twee keer achterelkaar op het koningsnummer van de Moeder aller Sporten in de olympische finale stond. En ‘en passant’ op de dubbele afstand hetzelfde deed! Ik gun het Churandy van harte dat er in Rio 2016 nog een derde keer bij komt en misschien zelfs een medaille. Usain Bolt is ook maar een mens...

De meeste sprinters in de atletiek, met name de Amerikanen, kunnen nogal arrogant overkomen en hebben allerlei ‘maniertjes’. Inmiddels weet ik, mede dankzij mijn Eurosport-collega Maurice Greene (olympisch kampioen op de 100 meter in Sydney 2000), dat dat maar een spel was om hun collega’s van hun stuk te brengen, maar vaak ook om hun eigen onzekerheid te maskeren.

Churandy heeft dat soort fratsen niet nodig. Hij is, voor zover ik dat kan beoordelen, in alle omstandigheden 100 procent zichzelf. Of er nu 100.000 toeschouwers in het Olympisch Stadion een orkaan van geluid produceren of dat hij tegenover je in het olympisch dorp een broodje zit te eten: Churandy lacht te allen tijde zijn tanden bloot. Dat heeft er mede voor gezorgd dat zijn naam in één adem wordt genoemd met die van onze kampioenen Epke, Marianne, Dorian en Ranomi. Churandy was als het cement van het

Nederlands Olympisch Team in Londen 2012 zijn gewicht in goud waard.

‘Ik ben blij man!’ is een zin die sinds Londen voor altijd aan Churandy wordt gekoppeld. Ik ben op mijn beurt blij dat ik deze unieke en oprechte persoonlijkheid heb leren kennen en dat ik ’m nota bene op Curaçao nog vlinderslag heb kunnen leren zwemmen ook. Michael Phelps mag blij zijn dat-ie inmiddels met zwempensioen is, want anders had-ie er een geduchte concurrent bij!

Ik wens Churandy ontzettend veel geluk in het leven en natuurlijk veel succes bij het (ver)volgen van zijn droom, op weg naar de Olympische Spelen van Rio de Janeiro 2016. En mocht het daar onverhoopt niet lukken een medaille te winnen, dan kan hij altijd nog terugvallen op zijn gouden glimlach.

Pieter van den Hoogenband

Ja, hij was blij, ook toen al

De eerste keer dat ik Churandy Martina sprak, was in het voorjaar van 2005, op de dag dat hij voor de eerste maal in zijn carrière onder de 10 seconden op de 100 meter had gelopen. Hij zat in zijn appartement in El Paso, Texas, ik op de sportredactie van *De Telegraaf* in Amsterdam. Het was een kort telefoongesprek. Nee, hij was niet verbaasd over zijn tijd van 9,93 seconden geweest. Ja, hij dacht dat hij nog harder kon lopen. Nee, het was voor hem geen optie om in de toekomst voor Nederland uit te komen. En ja, hij was blij, ook toen al. Dat was het wel zo'n beetje.

Martina beantwoordde beleefd de vragen die hem door de telefoon gesteld werden, daar viel niets op aan te merken. Maar veel meer dan een plichtmatig ja of nee kwam er niet uit. Martina was een man van weinig woorden, zoveel was wel duidelijk.

In de loop der jaren groeide Churandy Martina uit van een eenvoudige en getalenteerde jongen van Curaçao tot een atleet van wereldklasse. Als mens ontwikkelde hij zich in datzelfde hoge tempo. Hij leerde omgaan met de media en zijn verhaal te vertellen (nog altijd met zo min mogelijk woorden) zonder

daarbij zichzelf te verloochenen. Sinds de Olympische Spelen van Londen geldt hij als de nationale knuffelbeer van Nederland en is er geen televisieprogramma geweest dat niet geprobeerd heeft om de verkondiger van de blijde boodschap in zijn uitzending te krijgen.

Churandy Martina werd in juni 2012 in Helsinki tweevoudig Europees kampioen (op de 200 en 4x100 meter). Twee maanden later wist hij bij de Olympische Spelen drie finales te bereiken (op de 100, 200 en 4x100 meter). Weliswaar veroverde hij dit keer geen medaille, maar hij verpakte zijn teleurstelling voor het thuisfront in een vrolijke glimlach en drie woorden: 'Ik ben blij.'

In de topsport wordt boosheid of woede doorgaans beschouwd als een gezonde voedingsbodem voor prestaties, maar in het geval van Martina geldt dat ook voor blijdschap. Zijn positieve instelling is een van de belangrijkste verklaringen voor zijn succes. Martina heeft het vermogen om met een lach over teleurstellingen heen te stappen en over te gaan tot de orde van de dag. Zijn Amerikaanse coach Dennis Mitchell noemt Martina niet voor niets een *light spirit*, oftewel iemand die de kunst verstaat om zorgen ogenschijnlijk achteloos van zijn schouders te laten glijden en geen energie te steken in zaken waarop hij toch geen invloed heeft. Om die reden zit Martina volgens hem nog lang niet aan zijn top en acht hij hem in staat om in de nabije toekomst te vliegen naar tijden die de wereld nog veel meer zullen verbazen. Usain Bolt is alvast gewaarschuwd.

De afgelopen jaren werd Martina geconfronteerd met tal van tegenslagen in zijn leven. Op de atletiekbaan, denk maar aan zijn dramatische diskwalificatie tijdens de Olympische Spelen van 2008 in Peking waardoor een zilveren medaille op de 200 meter aan zijn neus voorbijging. Maar ook buiten de schijnwerpers van de atletiekarena's maakte hij moeilijke tij-

den door. Zo gingen zijn ouders na een huwelijk van 25 jaar uit elkaar en verloor hij in korte tijd drie goede vrienden, van wie er een zelfs werd vermoord. Bovendien vindt hij het nog steeds moeilijk dat hij zijn twee dochtertjes Anaiah en Ad'ifaah zo weinig ziet. Want hij woont voor zijn sport in het Amerikaanse Florida en zijn kinderen bij zijn ex-vriendin op Curaçao. Een bezoek aan zijn geboorte-eiland eindigt voor Martina regelmatig met tranen. Bij zijn dochtertjes, maar ook bij hem. Het is de andere kant van Churandy Martina die slechts weinigen kennen.

Maar verder is en blijft hij een zorgeloze atleet die slapen, lachen en hardlopen – in willekeurige volgorde – zijn grootste passies noemt. Het verhaal van Churandy Martina is een verhaal over talent, doorzettingsvermogen, veerkracht, geloof en – last but not least – ongebreideld optimisme.

Voor hem is iedere dag een feest, zegt Martina ergens in het boek. 'En dat verpest ik niet door me zorgen te maken over de toekomst of verdriet te hebben over de dingen die zijn gebeurd. Lachen doe je nooit genoeg.'

Het is een filosofie die een boek waard is.

Frank Woestenburg

Churandy Martina verkeert even in de zevende hemel na zijn finale op de 200 meter bij de Olympische Spelen van 2008 in Peking. Achter de Jammaicaan Usain Bolt passeerde hij als tweede de finish. Door een diskwalificatie ging historisch zilver echter aan zijn neus voorbij.

Churandy (in gekleurde blouse) poseert met vader, moeder en zijn broertjes Germain en Gerswin.

Sinterklaas wordt ook op Curaçao gevierd. Churandy als vijfjarige.

Als padvinder, samen met Germain (l.) en neef Danny (m.)

De familie van Churandy. Met vader Eric, moeder Gerthe, broers Germain en Gerswin en zusje Lyssienne.

Cabaretier Jandino Asporaat persifleert Churandy Martina in zijn shows sinds de Spelen van Londen. 'Ik werd altijd blij van hem. In eerste instantie dacht ik nog dat het een vorm van Antilliaans chauvinisme was, maar hij had en heeft dezelfde uitwerking op Molukkers, Chinezen, Turken, Surinamers, Nederlanders en andere aardbewoners.'

Voormalig zwemkampioen Pieter van den Hoogenband (rechts) leerde Churandy Martina de eerste beginselen van de vlinderslag tijdens een olympische afterparty op Curaçao. Opvallend was het, zo vertelde Van den Hoogenband later, hoe snel Martina de moeilijke beweging onder controle had. Foto: Lions Dive Resort.